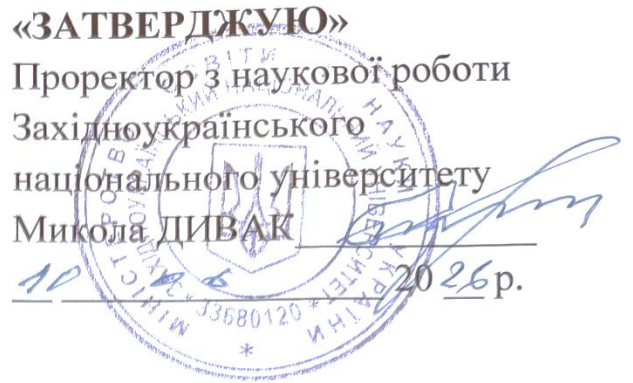

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Західноукраїнського
національного університету
Микола ДИВАК

10 20 26 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кирика Василя Ігоровича на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

ВИТЯГ

із протоколу засідання кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнського національного університету
від 8 червня 2026 р., протокол № 11

ПРИСУТНІ: завідувач кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, професор Зеновій-Михайло ЗАДОРОЖНИЙ, професор кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, професор Юлія БЛА, професор кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, доцент Марія ГУМЕННА-ДЕРІЙ, професор кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, професор Василь ДЕРІЙ, професор кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, професор Ярослав КРУПКА, професор кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, професор Володимир МУРАВСЬКИЙ, професор кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, професор Ірина НАЗАРОВА, професор кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, професор Віта СЕМАНЮК, професор кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, професор Олег ШЕВЧУК, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Павло ДЕНЧУК, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Світлана ЖУКЕВИЧ, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Наталія ЗАРУДНА, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Інна МЕЛЬНИЧУК, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат

економічних наук, доцент Наталія МУЖЕВИЧ, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Ірина ОМЕЦІНСЬКА, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Святослав ПИТЕЛЬ, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Наталія ПОЧИНОК, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Ростислав РОМАНІВ, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Світлана СИСЮК, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Володимир ФАРІОН, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент Світлана ЯЦИШИН, лаборант кафедри обліку і оподаткування Вікторія ДУБНО, аспірант Андрій СТРОЦЕНЬ, аспірант Максим БАНДУРКА, аспірант Василь КИРИК, аспірант Ігор ЛУПШЧУК.

Із присутніх 9 докторів економічних наук, 12 кандидатів економічних наук – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Голова засідання – професор кафедри обліку і оподаткування, д.е.н., професор Назарова Ірина Ярославівна.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційної роботи аспіранта Кирика Василя Ігоровича на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 071 Облік і оподаткування щодо її рекомендації до захисту.

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь Кирика Василя Ігоровича за результатами дисертаційної роботи на тему: «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 071 Облік і оподаткування.

Кирик В. І. доповів про основні положення дисертаційної роботи, наукову новизну, отримані теоретичні й практичні результати дослідження, які виносяться на захист, і їх апробацію.

2. Учасниками засідання кафедри до здобувача поставлено 15 запитань, на які ним надані вичерпні відповіді, зокрема:

Канд.екон.наук., доцент Ірина ОМЕЦІНСЬКА:

1. Як Ви врахували при визначенні собівартості медичних послуг Методику розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування?

2. Як на Вашу думку вплинула на якість послуг медична реформа?

Д-р екон. наук, професор Володимир МУРАВСЬКИЙ:

1. Які показники аналізу виявилися максимально релевантними для закладів охорони здоров'я в результаті проведення оцінки відповідно до запропонованого Вами підходу?

2. Ви назвали переважно показники структури: доходів, витрат, кадрів, оплати праці.... А як структура допоможе зробити адекватні висновки про результативність діяльності закладу охорони здоров'я?

Д-р екон. наук, професор Віта СЕМАНЮК:

1. Ви репрезентували блок-схему оцінки медичних працівників. Які критерії оцінки Ви пропонуєте?

Д-р екон. наук, професор Зеновій-Михайло ЗАДОРЖНИЙ:

1. Чому запропонована багаторівнева класифікація витрат є більш ефективною порівняно з існуючими підходами?

2. Які рівні групування витрат виокремлено та за якими критеріями здійснено такий вибір?

3. Які витрати ви віднесли до прямих?

Канд. екон. наук., доцент Світлана ЖУКЕВИЧ:

1. Який математичний апарат (метод) використовувався для відбору релевантних показників?

2. За якими критеріями здійснювався відбір показників до запропонованої моделі аналізу?

3. У чому полягає сутність запропонованого семициклового експрес-методу аналізу?

Канд. екон. наук., доцент Наталія Починок :

1. Які обмеження має запропонована модель аналізу беззбитковості для різних типів медичних закладів?

Д-р екон. наук, професор Юлія БІЛА:

1. Які саме драйвери витрат запропоновано використовувати для калькулювання медичних послуг?

2. Як визначаються часові параметри та вагові коефіцієнти драйверів витрат?

Канд. екон. наук., доцент Інна Мельничук :

1. Запровадження управлінського обліку, як відомо, супроводжується витратами на його організацію і здійснення? Чи вигідно це лікарням, особливо малим?

Дисертантом дано вичерпні відповіді на поставлені запитання, що характеризує його наукову зрілість.

3. Висновок наукового керівника.

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Світлана СИСЮК зазначила, що здобувачем Кириком Василем

Ігоровичем повністю виконано освітньо-наукову програму за третім освітнім рівнем доктора філософії PhD зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

У висновку наукового керівника було зазначено, що дисертаційна робота є самостійно виконаним, завершеним науковим дослідженням, що відповідає затвердженій Вченою радою темі (протокол № 3 від 09.11.2022 р.) та поставленій меті дослідження, характеризується єдністю змісту, науковістю й логікою викладу матеріалу, широким застосуванням загальнонаукових і конкретних методів дослідження. Сисюк С.В. підтвердила, що актуальність теми дослідження обумовлена трансформаційними процесами у сфері охорони здоров'я України, реформуванням механізмів фінансування медичних закладів, зростанням вимог до ефективності використання ресурсів та якості медичних послуг. За таких обставин особливого значення набувають облік і аналіз як основні складові інформаційного забезпечення управління, що формують необхідну базу для планування, контролю, оцінки результативності діяльності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Водночас, існуюча практика обліково-аналітичного забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я не повною мірою враховує сучасні потреби менеджменту та існуючі сучасні технічні й програмні можливості. У зв'язку з цим удосконалення теоретичних, організаційно-методичних і практичних засад обліку та аналізу в системі управління закладами охорони здоров'я є своєчасним і важливим науковим завданням, вирішення якого сприятиме підвищенню ефективності управління та раціональному використанню ресурсів.

У процесі дослідження здобувачем виконано всі поставлені завдання. Зокрема, досліджено теоретико-правові засади функціонування систем обліку та аналізу в закладах охорони здоров'я, здійснено оцінку сучасних тенденцій розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління в умовах реформуванні галузі та цифровізації, обґрунтовано напрями удосконалення нормативного забезпечення для приведення його у відповідний гармонізований стан з сучасними технологіями, ідентифіковано специфіку й переваги управлінського обліку доходів і витрат на основі розвитку положень щодо оцінки беззбитковості і маржинального підходу (з побудовами блок-схем їх реалізації в практику включно), розвинуто теоретичні й прикладні питання розвитку звітності як інформаційної основи управління, а також проведено критичну оцінку сучасних підходів до аналітичної діяльності у сфері охорони здоров'я, здійснено розробку удосконалених моделей аналізу та визначено перспективні напрями його подальшого розвитку.

У роботі узагальнено взаємозв'язки різних видів звітності комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я, побудовано модель і алгоритм

оптимізації цих джерел аналізу, запропоновано структурне удосконалення Звіту про управління з урахуванням запитів системи управління і сучасних можливостей використання аналітичного інструментарію. Окрім цього розроблено модель аналізу фінансових показників діяльності медичних закладів і алгоритмізовану модель аналізу показників Звіту про управління, що забезпечує підвищення якості інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Науковий керівник зазначила, що практична цінність дисертації полягає у забезпеченні належної організації обліку й аналізу в закладах охорони здоров'я, формуванні релевантних, оперативних і актуальних даних для управління, а також у можливості використання запропонованих положень в науково-дослідницькій сфері для розвитку концептуальних і прикладних засад з цього спрямування.

Дисертаційна робота за змістом та структурою є завершеним логічним дослідженням. Положення, що виносяться на захист, свідчать про цілісність і системність наукового пошуку здобувача. Наукові положення, висновки й рекомендації дисертації мають високий ступінь наукової та практичної обґрунтованості і є результатом глибокого наукового аналізу вітчизняної та зарубіжної наукової літератури, нормативно-правових актів, статистичної інформації і фактичних даних суб'єктів охорони здоров'я.

Дисертаційна робота Кирика Василя Ігоровича на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я» є завершеним, самостійним дослідженням, яке містить нові результати, що мають наукове та прикладне значення. Основні положення дисертаційної роботи висвітлені в опублікованих працях автора. Внесок дисертанта в колективно опубліковані праці конкретизовано у переліку публікацій.

Науковий керівник зазначила, що з врахуванням успішного виконання Кириком Василем Ігоровичем індивідуального навчального плану, індивідуального плану наукової роботи, досягнення результатів навчання за відповідною освітньо-науковою програмою та завершенням написання дисертації, яка відповідає встановленим нормативним вимогам, робота на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я» може бути рекомендована до подальшого захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

4. Виступили:

Доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування Муравський Володимир Васильович (рецензент), який зазначив, що представлена дисертаційна робота присвячена актуальним питанням

удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю закладів охорони здоров'я в умовах реформування медичної галузі та зростання вимог до ефективності використання фінансових і матеріальних ресурсів.

Актуальність теми дослідження не викликає сумнівів, оскільки на сьогодні заклади охорони здоров'я функціонують в умовах обмеженого ресурсного забезпечення, необхідності підвищення якості медичних послуг та забезпечення прозорості управлінських рішень. У таких умовах особливого значення набуває формування ефективної системи обліку та аналізу, здатної забезпечувати керівництво своєчасною, достовірною та релевантною інформацією.

У роботі ґрунтовно досліджено теоретичні засади організації обліку та аналізу в закладах охорони здоров'я, розкрито особливості їх функціонування, здійснено оцінку чинної практики формування облікової інформації та використання аналітичних інструментів в управлінні медичними установами. Значну увагу автор приділив питанням удосконалення обліку витрат, калькулювання медичних послуг, формування звітності та розвитку аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Серед позитивних сторін роботи слід відзначити комплексний підхід до дослідження проблематики, належний рівень опрацювання наукових джерел, використання сучасних методів дослідження та практичну спрямованість запропонованих рекомендацій. Висновки та пропозиції автора характеризуються логічністю, аргументованістю та відповідають поставленій меті й завданням дослідження.

Разом з тим, робота не позбавлена окремих дискусійних положень та недоліків.

По-перше, частково порушена послідовність викладу теоретичних досліджень у першому розділі дисертаційної роботи. Зокрема, спочатку розкриваються теоретичні положення аналізу у сфері охорони здоров'я, а пізніше – завдання обліку діяльності медичних установ. Крім того, окремі теоретичні аспекти обліку, пов'язані з впливом специфіки діяльності закладів охорони здоров'я на формування облікової системи, перенесено до другого розділу дослідження. На думку рецензента, зазначені питання доцільніше було б зосередити у першому розділі, тоді як другий розділ повинен бути орієнтований переважно на розробку та обґрунтування пропозицій щодо удосконалення методики обліку для управлінських потреб.

По-друге, дискусійною є пропозиція щодо розподілу непрямих витрат на основі вагових коефіцієнтів лабораторних досліджень, визначених за нормативним часом їх виконання. У сучасних клініко-діагностичних лабораторіях значна частина аналізів здійснюється за допомогою

автоматизованих аналізаторів, які дозволяють одночасно виконувати значну кількість тестів із одного зразка біоматеріалу. За таких умов тривалість виконання окремого аналізу не завжди відображає фактичні витрати праці, обладнання та інших ресурсів, що може впливати на об'єктивність розподілу непрямих витрат.

По-третє, відсутність прикладних розрахунків за даними функціонування конкретних закладів охорони здоров'я не дала можливості повною мірою перевірити достовірність та практичну ефективність запропонованої автором етапності проведення аналізу управлінської звітності за окремими функціональними напрямками діяльності.

Разом із тим наведені зауваження не мають принципового характеру та не знижують загальної наукової і практичної цінності проведеного дослідження.

Дисертаційна робота Кирика В.І. на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я» є завершеним самостійним науковим дослідженням та містить нові науково обґрунтовані результати. Робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019)», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 (зі змінами від 21.03.2022р. № 341)).

Зазначене дає підстави рекомендувати дисертацію Кирика В. І. на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я» до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді ЗУНУ на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 – управління та адміністрування.

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Омецінська Ірина Ярославівна, (рецензент) зазначила, що дисертаційне дослідження на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я» є актуальним, оскільки заклади охорони здоров'я функціонують в умовах реформування, обмеженості фінансових ресурсів, зростання потреб населення у якісних медичних послугах, що зумовлює посилення управлінських запитів. За таких умов облік і аналіз виступають важливими інструментами інформаційного забезпечення ефективного управління медичними закладами.

Наукова новизна роботи полягає в обґрунтуванні та розробленні теоретичних, організаційно-методичних і прикладних положень щодо розвитку обліку й аналізу в системі управління закладами охорони здоров'я. Заслугує

на увагу удосконалений підхід до визначення мети та завдань обліку й аналізу з урахуванням специфіки комунальних некомерційних підприємств з акцентом на ефективності та якості медичних послуг, позиціонування медичних послуг як специфічного об'єкта обліку, розвиток методичних засад групування витрат і калькулювання медичних послуг. Практичну цінність мають запропоновані положення щодо аналізу фінансових показників закладів охорони здоров'я, а також алгоритмізована модель аналізу показників Звіту про управління. Особливу увагу заслуговують пропозиції з адаптації аналізу беззбитковості до умов функціонування комунальних некомерційних підприємств через використання тарифів НСЗУ та фінансового результату пакета послуг.

Перевагою дисертації є її практична спрямованість, орієнтація на реальні потреби управління, поєднання облікового й аналітичного інструментарію, а також врахування сучасних вимог цифровізації.

Водночас робота має окремі дискусійні положення, зокрема:

- доцільно було б розширити перелік сучасних вимог до інформації для управління (рис. 1.1), доповнивши його вимогою щодо соціальної спрямованості інформації з урахуванням ролі закладів охорони здоров'я у забезпеченні сталого розвитку;

- практичну цінність роботи посилила б конкретизація аналітичних рахунків для відображення непрямих витрат в розрізі центрів витрат (відповідних підрозділів);

- на рис. 3.2 слід було виокремити і нефінансову звітність, зокрема Звіт про управління;

- автором запропоновано виключення наступних етапів аналізу за відсутності критичних значень показників (рис. 3.9), що, на нашу думку, є дискусійним; також потребує уточнення, які граничні значення показників автор відносить до категорії «критичних значень».

Загалом, зазначені дискусійні положення не зменшують загальну позитивну оцінку даної роботи. Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, має теоретичну і практичну цінність, а її результати можуть бути використані для удосконалення обліку й аналізу в системі управління закладами охорони здоров'я.

Враховуючи актуальність теми дисертації, її наукову новизну, практичне значення результатів, повноту їх викладу у наукових працях, відсутність порушень академічної доброчесності, дисертаційна робота може бути рекомендована до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

В обговоренні дисертаційної роботи взяли також участь: д-р екон. наук, професор Зеновій-Михайло Задорожний; д-р екон. наук,; д-р екон. наук,

професор Віта Семанюк, д-р екон. наук, професор Ірина Назарова, які відмітили наукову та практичну значимість проведеного дослідження.

У своїх виступах члени кафедри зазначили, що дисертаційна робота Кирика Василя Ігоровича на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я» виконана на актуальну тему та присвячена вирішенню наукового завдання щодо розвитку теоретичних, організаційно-методичних і практичних засад обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю закладів охорони здоров'я.

Учасники обговорення відзначили високий рівень опрацювання наукових джерел, нормативно-правової бази та практичних матеріалів, що дозволило автору сформулювати обґрунтовані висновки й рекомендації. Члени кафедри позитивно оцінили отримані результати дослідження, підкресливши їх наукову новизну, практичну спрямованість і відповідність сучасним потребам функціонування комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я. Відзначено, що всі положення, висновки та рекомендації, винесені на захист, є результатом самостійної наукової роботи автора, характеризуються належним ступенем обґрунтованості та достовірності.

Окремо було підкреслено значущість розроблених автором пропозицій щодо удосконалення управлінського обліку, калькулювання медичних послуг, аналізу фінансових показників діяльності медичних закладів, розвитку звітності та цифровізації обліково-аналітичних процесів. Запропоновані підходи мають практичну цінність і можуть бути використані для підвищення якості обліково-аналітичного забезпечення як інформаційної бази управління та зростання на цій основі його ефективності.

Наукові результати дисертації пройшли належну апробацію на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, опубліковані у фахових наукових виданнях, а їх практичне значення підтверджено впровадженням у діяльність закладів охорони здоров'я та освітній процес.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

УХВАЛИЛИ:

1. Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Кирика Василя Ігоровича на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я» як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації.

2. Пропонувати вченій раді університету прийняти висновок кафедри обліку оподаткування та затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради із захисту дисертації Кирика Василя Ігоровича.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

**Кирика Василя Ігоровича на здобуття ступеня
доктора філософії на тему «Облік і аналіз в системі управління
закладами охорони здоров'я»**

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету

Заклади охорони здоров'я, як суб'єкти, що забезпечують виконання державою конституційних прав громадян в питаннях охорони здоров'я, належать до стратегічно важливих інституцій, які мають безпосередній вплив на стан і рівень розвитку суспільства загалом. У зв'язку з цим у сферу охорони здоров'я вкладаються значні бюджетні кошти, вона активно реформується, трансформується та набуває рис інноваційно та технологічно високорозвиненої галузі української економіки. Але, зважаючи на існуючі ризики й дефіцитність фінансового забезпечення, закладам охорони здоров'я важливо забезпечувати раціональне ресурсовикористання для надання якісних медичних послуг у зростаючих масштабах.

Розвиток системи охорони здоров'я і функціонування її закладів в умовах нестабільності та існуючих викликів ставить нові завдання перед обліком і аналізом як основними інформаційними джерелами прийняття управлінських рішень. Сучасні запити менеджменту великою мірою спрямовані на наявність як оперативних, так і ретроспективних даних, здатних забезпечити вироблення обґрунтованих і дієвих заходів для досягнення ефективної діяльності та надання якісних медичних послуг у потрібному обсязі й форматі. За таких умов облік і аналіз як системи, що мають реальні можливості удосконалення, розвитку й використання інноваційного інструментарію та підходів для оптимізаційних цілей, потребують проведення відповідних наукових пошукувань. Актуальність реалізації досліджень в такому напрямі випливає з потреби не тільки в забезпеченні раціонального використання обмежених ресурсів медичних закладів і якісного надання життєво важливих послуг, але й пов'язана з недостатнім рівнем використання сучасного обліково-аналітичного інструментарію для управління їх діяльністю.

Дисертаційна робота виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт Західноукраїнського національного університету, зокрема за темами «Цифрова трансформація обліку для забезпечення кібернетичної безпеки» (державний реєстраційний номер 0125U002881) та «Розвиток системи бухгалтерського та управлінського обліку в умовах соціально економічних викликів» (державний номер реєстраційний номер 0122U000927), в рамках яких автором узагальнено завдання та засади формування нормативно-інструктивних положень щодо обліково-аналітичного забезпечення в умовах використання сучасних інформаційних систем, сформовано теоретичне підґрунтя управлінського обліку в закладах охорони здоров'я та застосування в ньому аналітичних методів.

Метою дисертаційної роботи є удосконалення обліку та аналізу в управлінні закладами охорони здоров'я через розвиток їхніх теоретико-організаційних, методичних і практичних положень.

Відповідно до мети дослідження ідентифіковано сукупність завдань, здатних забезпечити її досягнення, зокрема:

- дослідити теоретичні та нормативно-правові засади і сформулювати зміст необхідних уточнень до чинних нормативних документів для подолання існуючих юридичних колізій та досягнення гармонійності й узгодженості у питаннях організації та ведення обліку в закладах охорони здоров'я в умовах цифровізації;
- критично оцінити основи аналітичної діяльності в сфері охорони здоров'я для обґрунтування їх удосконалення, ідентифікувати сучасні напрями й показники аналізу та їх розвиток;
- ідентифікувати сучасні завдання обліку та аналізу в управлінні діяльністю медичних закладів на основі оцінки існуючих моделей охорони здоров'я та її реформування в Україні;
- систематизувати специфічні галузеві особливості діяльності закладів охорони здоров'я та медичних послуг як об'єкта обліку, розкрити характер їхнього впливу на формування обліково-звітної системи з орієнтацією на потреби управління;
- обґрунтувати перспективи розвитку управлінського обліку в частині доходів і витрат в контексті підвищення релевантності облікової інформації;
- дослідити й оцінити існуючі підходи до калькулювання медичних послуг для вироблення пропозицій щодо його удосконалення;
- узагальнити взаємозв'язки різних форм звітності комунальних некомерційних підприємств – закладів охорони здоров'я з метою побудови оптимальної моделі звітності й обґрунтування алгоритму й етапів її практичної реалізації;
- побудувати модель аналізу фінансових показників та її формалізацію для розробки оптимізаційної стратегії медичного закладу;
- обґрунтувати й розробити модель аналізу, орієнтовану на підвищення якості інформаційного забезпечення менеджменту медичних закладів, що базується на оцінці даних управлінської звітності, їх структуруванні, формалізації та алгоритмізації.

Об'єктом дослідження є процес діяльності закладів охорони здоров'я та обліково-аналітичне забезпечення системи управління ними.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-організаційних, методичних і практичних положень обліку й аналізу в управлінні діяльністю комунальних некомерційних підприємств – закладів охорони здоров'я.

Методи дослідження. Для реалізації поставлених завдань в процесі дослідження використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів пізнання, що забезпечило досягнення поставленої мети, зокрема: абстрактно-логічний, діалектичний метод і системний підхід – для пізнання економічних

явищ в діяльності медичних закладів і їх взаємозв'язку (планування, фінансування, споживання та надання медичних послуг, формування витрат і результатів діяльності і ін.), а також для дослідження впливу галузевих особливостей на теоретичні й прикладні аспекти обліку та аналізу; порівняння, аналогія, індукція та дедукція застосовані для ідентифікації прогалин в нормативно-правових засадах обліку і аналізу й обґрунтуванні напрямів їх усунення, для оцінки методів аналізу та вироблення напрямів удосконалення форм звітності, зокрема Звіту про управління як інформаційного джерела проведення аналізу та прийняття рішень; аналіз, синтез і узагальнення – з метою систематизації вимог і вироблення концепції інтегрованої системи обліку та аналізу в управлінні діяльністю медичних закладів; структуризація та класифікація – при обґрунтуванні підходу до групування витрат і доходів в управлінському обліку, відборі та групуванні показників аналізу; формалізація та алгоритмізація – для опису аналітичних процедур у формалізованому вигляді, обґрунтування послідовності (етапів) здійснення аналізу, побудови блок-схем процесів оцінки беззбитковості, відбору переліку показників аналізу та характеристики етапів калькулювання медичних послуг; економіко-аналітичні методи – для оцінки показників звітності; моделювання – при розробці моделі аналізу показників діяльності та побудові блок-схеми його реалізації в комп'ютерному середовищі; графічний метод – з ціллю візуалізації процесів і результатів аналізу.

Інформаційною базою дослідження стали наукові публікації й репрезентовані у публічному доступі дослідження українських і зарубіжних вчених та практиків, тези виступів і оприлюднення результатів пошукувань в збірниках науково-практичних конференцій, симпозіумів, форумів, присвячених проблематиці обліку та аналізу, нормативно-правові, інструктивні та методичні документи, бюлетені й статистичні збірники, інші інформаційно-довідкові видання, звітність, внутрішні положення та методики медичних закладів, Інтернет ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні та розробленні теоретичних, організаційно-методичних і прикладних рекомендацій щодо розвитку обліку й аналізу в управлінні діяльністю закладів охорони здоров'я відповідно до сучасних викликів і вимог. У результаті здійснення наукового пошукування одержано результати, що мають наукову новизну, яка полягає у такому:

удосконалено:

– підхід до визначення мети й складу завдань обліку та аналізу відповідно до специфіки комунальних некомерційних підприємств з акцентом на ефективності та якості медичних послуг, а також з урахуванням виявленого причинно-наслідкового зв'язку і дій факторів внутрішнього й зовнішнього середовищ, що, на відміну від існуючого, дозволило в практичній площині встановити облікові й аналітичні пріоритети й забезпечить адаптованість інформаційних систем до управлінських запитів, прозорість та транспарентність даних;

– позиціонування медичних послуг як специфічного об'єкта обліку, який характеризується поєднанням соціальної значущості, специфіки взаємодії з пацієнтами, особливих умов фінансування й високого рівня регулювання, використання кваліфікованого медичного персоналу (оцінку якого запропоновано здійснювати за розробленим підходом до рейтингування і побудованою блок-схемою), а також потребує відповідного інструментарію, що впливає на побудову системи управлінського обліку;

– методичні засади групування витрат в системі управлінського обліку з урахуванням особливостей діяльності комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я, що, на відміну від існуючих, передбачають багаторівневу класифікацію витрат за джерелами фінансування, напрямками медичної допомоги, структурними підрозділами й економічним змістом, а також адаптацію інструментарію аналізу безбитковості до умов функціонування комунальних некомерційних підприємств через заміну класичних параметрів на тариф НСЗУ та фінансовий результат пакета послуг, що забезпечує підвищення релевантності інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень;

– підхід до калькулювання медичних послуг у комунальних некомерційних підприємствах охорони здоров'я, який на відміну від існуючих, базується на використанні драйверів витрат, зважених на основі часових параметрів, що забезпечує більш точний розподіл непрямих витрат завдяки врахуванню трудомісткості та інтенсивності медичних процесів;

– аналіз фінансових показників діяльності закладів охорони здоров'я на основі запропонованого регресійного відбору релевантних показників, формування блок-схеми семициклового обчислення аналітичних оцінок за експрес методом, що дозволяє суттєво скоротити затрати часу на опрацювання даних, отримати точну аналітичну інформацію, побудувати матрицю ризиків і можливостей медичних закладів й зробити реалістичні висновки щодо майбутніх перспектив їхньої діяльності;

– розроблено алгоритмізовану модель аналізу показників Звіту про управління закладів охорони здоров'я, яка передбачає системний відбір, структуризацію та формалізацію аналітичних процедур, що дозволяє забезпечити цілісну інтерпретацію даних та підвищити ефективність інформаційного забезпечення управління;

набули подальшого розвитку :

– уточнення положень нормативних актів і документів щодо класифікації бюджетних установ за ієрархічною системою та джерелами фінансування, що визначає підхід до ведення обліку й формування звітності, в тому числі в комунальних неприбуткових підприємствах, утворених в сфері охорони здоров'я після реформування, засади цифровізації обліку та аналізу шляхом формування «Положення про обліково-аналітичне забезпечення, інформаційні системи та захист даних» відповідно до запропонованої його структури, що дозволить вирішити проблеми ідентифікації специфіки даних, ефективного їх захисту й збереження;

– теоретико-регуляторні основи аналітичної роботи, уточнення формулювання означень дефініцій, зв'язаних з автентичністю аналізу в медичних закладах, обґрунтування переліку принципів, напрямів аналізу і відповідних їм показників, а також структури Положення про організацію фінансового аналізу в закладах охорони здоров'я, що уможливить встановлення чітких правил його проведення, більш ефективне управління ресурсами, забезпечуватиме кращу стійкість, результативність, якість та меншу ризиковість діяльності з надання медичних послуг;

– підхід до оцінки рівня використання звітності для проведення аналізу показників діяльності медичних закладів через використання авторської версії анкети-опитувальника, обґрунтування доцільності та етапів запровадження удосконалення звітності з пропозицією щодо збалансування структури й змісту Звіту про управління з урахуванням галузевих особливостей та адаптації для цілей аналізу, що забезпечує максимальне задоволення усіх управлінських запитів і високу об'єктивність аналітичних обчислень та висновків.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Дисертаційна робота за змістовим наповненням і структурою відповідає вимогам до такого роду наукових праць, у ній послідовно та у повному обсязі викладено основні теоретичні та практичні результати проведеного дослідження. Аналіз змісту дисертаційної роботи свідчить про комплексне та системне вивчення автором основних проблемних питань досліджуваної теми.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, що виносяться на захист у дисертаційній роботі на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я», забезпечуються використанням сучасної методології наукових досліджень, комплексним застосуванням загальнонаукових і спеціальних методів пізнання, які відповідають поставленій меті та завданням дослідження. Теоретичною основою роботи стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань бухгалтерського й управлінського обліку, економічного аналізу, управління та функціонування закладів охорони здоров'я.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові акти України, що регулюють діяльність закладів охорони здоров'я та організацію обліку і аналізу, матеріали Національної служби здоров'я України, дані фінансової, управлінської та статистичної звітності медичних закладів, а також результати власних аналітичних досліджень автора.

Достовірність отриманих результатів підтверджується всебічним аналізом теоретичних положень і практики діяльності закладів охорони здоров'я, використанням репрезентативного масиву фактичних даних, апробацією основних результатів дослідження на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, їх публікацією у фахових наукових виданнях, а також впровадженням окремих розробок у практичну діяльність закладів охорони здоров'я. Сформульовані у дисертації наукові

положення, висновки та рекомендації є логічно взаємопов'язаними, належним чином аргументованими, теоретично обґрунтованими та мають практичну спрямованість, що свідчить про їх наукову достовірність і прикладну цінність.

Практичне значення одержаних результатів полягає у забезпеченні покращення обліку й аналізу в закладах охорони здоров'я, формуванні релевантних, оперативних і актуальних даних для управління, а також у можливості використання запропонованих положень в науково-дослідницькій сфері для розвитку концептуальних і прикладних засад з цього спрямування. Результати дисертаційного дослідження використані в освітньому процесі Західноукраїнського національного університету при викладанні дисциплін «Галузевий бухгалтерський облік», «Управлінський облік», «Облік і аналіз в управлінні суб'єктами державного сектору» (довідка № 126-28/1374 від 29.05.2026 р.).

Основні інноваційні положення, висновки й пропозиції реалізовано в практику діяльності:

КНП «Тернопільська комунальна міська лікарня №2» в частині використання моделі аналізу показників Звіту про управління та формування Положення про організацію фінансового аналізу в закладі охорони здоров'я (довідка №01-18/1364 від 28.05.2026 р.).

КНП «Глинянська міська лікарня» в частині використання підходу до розподілу накладних витрат з застосуванням вагових коефіцієнтів, встановлених на основі часових драйверів, ієрархічної покрокової моделі калькулювання медичних послуг для внутрішніх потреб, застосування методики аналізу беззбитковості й підходу до проведення експрес-аналізу результатів діяльності комунальних неприбуткових підприємств – медичних закладів (довідка №63Б від 06.05.2026 р.);

Медичного центру «Клініка професора Стефана Хміля» в частині використання для калькулювання медичних послуг підходу до розподілу непрямих витрат на основі застосування часових драйверів, що забезпечує врахування трудомісткості й інтенсивності медичних процесів, та застосування аналізу фінансових показників діяльності на основі розробленого регресійного їх відбору й скорочення на цій основі затрат часу на отримання релевантних результатів для прийняття рішень (довідка № 126-28/1374 від 29.05.2026 р.).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Основні положення дисертаційної роботи оприлюднені в 12 наукових працях загальним обсягом 4,33 д.а., особисто автору належить 3,34 д. а, із них: 5 статей у фахових наукових виданнях, в яких опубліковані основні наукові результати (обсягом 1,99 д. а.); 7 публікацій апробаційного характеру, які додатково відображають наукові результати дослідження (обсягом 1,35 д. а.).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Sysiuk S., Yunger V., Kyryk V., Timchev M. Analysis and analytical methods in the planning system of health care institutions. *Public Policy and Accounting*. 2023. №1 (7). С. 41–46. DOI: [https://doi.org/10.26642/ppa-2023-1\(7\)-41-46](https://doi.org/10.26642/ppa-2023-1(7)-41-46) (0,7 д. а. / 0,2 д. а; особистий внесок: розроблено підхід до аналізу для покращення точності та обґрунтованості формування фінансових планів суб'єктів сфери охорони здоров'я).
2. Сисюк С. В., Кирик В. І. Використання аналітичних методів управління закладами охорони здоров'я: проблеми та перспективи. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2024. № 1 (93). С. 160-174. DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-1.93.12> URL : <https://herald.chite.edu.ua/content/download/archive/2024/v1/12.pdf> (0,6 д. а. / 0,4 д. а.; особистий внесок: розроблено концепцію позиціонування та використання аналітичних методів в системі управління).
3. Кирик В. І. Облік витрат і калькулювання платних медичних послуг: український та зарубіжний досвід. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Економіка. 2025. Том 30. Випуск 2 (104). С. 31-36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/2-104-5>. (0,6 д. а.).
4. Кирик В. І. Організація та завдання обліку в медичних закладах України. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35, № 1. С. 102-111. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.102> URL : <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/6279> (0,5 д. а.)
5. Sysiuk S., Kyryk V. Cost accounting and costing of healthcare services: theory and practice. *Вісник економіки*. 2025. № 2 (116). Р. 160-192. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2025.02.160>. URL <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1777> (0,58 д. а. / 0,29 д. а.; особистий внесок: модифіковано підхід до процесу калькулювання і розроблено блок-схему алгоритму розрахунку виробничої собівартості медичної послуги).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Кирик В. І. Місце стратегічного аналізу у визначенні пріоритетів діяльності медичних закладів. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством* : Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1. (м. Полтава, 25 березня 2025 р.). Полтава : Полтавський державний аграрний університет, 2025. С. 440-441 URL : https://drive.google.com/file/d/1iAoMnZw_zZiSS6dD9tSSUVFT3V8AW5xf/view (0,1 д. а).
7. Кирик В. І. Стратегічний аналіз і побудова оптимізаційної моделі діяльності з надання медичних послуг в умовах війни. *Трансформація обліку та звітності в умовах соціально-економічних викликів: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 27 березня 2024 р.)* / відп. ред. О. В. Фоміна. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. С.285-289. URL : <https://ur.knute.edu.ua/handle/123456789/5701> (0,3 д. а).

8. Кирик В. І. Аналіз і методи управління закладами охорони здоров'я. *Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи*: збірник матеріалів І-ї Науково-практичної конференції з міжнародною участю / за наук. ред. проф. О. В. Чепелюк, В. Д. Філіппової, В. М. Демченка (м. Хмельницький, 22 лютого 2024 р). Хмельницький: ХНТУ, 2024. С. 65-69. URL : <https://mku.edu.ua/wp-content/uploads/2026/03/ZBIRNYK-Konferentsiyi-22.02.24.pdf> (0,2 д.а).
9. Кирик В. І. Медичні послуги та їх калькулювання: українська і зарубіжна практика. *Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації* : збірник праць ХХ міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (м. Тернопіль, 19 травня 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 842-846 URL : https://www.wunu.edu.ua/pdf/rmv/zb%D1%96rnik_rmv_23.pdf (0,2 д.а).
10. Кирик В. Завдання аналізу в управлінні діяльністю закладів охорони здоров'я. *Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні*: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій 55-річчю кафедри обліку і оподаткування та 85-річчю від дня народження д. е. н., проф. Б. М. Литвина (м. Тернопіль, 26-27 вересня 2024 р.). Том 2. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. С. 454-458. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/52134> (0,15 д.а).
11. Кирик В. Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки результативності діяльності закладів охорони здоров'я: проблеми та виклики в умовах ІТ. *Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем* : Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 3 грудня 2025 р.) Кропивницький: ЦНТУ, 2025. С. 158-160 URL: https://audit.kntu.kr.ua/file/content/25925/zbirnyk_2025.pdf (0,2 д. а.).
12. Кирик В. Управлінський облік доходів і витрат як інструмент фінансової стійкості комунальних неприбуткових підприємств охорони здоров'я. *Модерні фінанси: національна стійкість, безпека, інноваційне лідерство* : матеріали III Міжнародного фінансового форуму (Тернопіль – Буковель, 13-17 травня 2026 р.) / ред. кол. : А. І. Крисоватий, З. М. Лободіна, В. П. Горин, В. А. Валігура, В. В. Сідляр, О. Є. Коваль. Тернопіль: ЗУНУ, 2026. С. 335-336. URL: https://fin-forum.wunu.edu.ua/files/Forum_2026_Zbirnyk.pdf(0,2 д. а.).

Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень без належного посилання на джерела. Встановлено, що дисертаційна робота Кирика Василя Ігоровича на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я» відповідає принципам академічної доброчесності.

Апробація матеріалів дисертації. Основні результати дослідження, які викладені у дисертаційній роботі, доповідалися, репрезентувалися, обговорювалися й одержали позитивну оцінку на 4 міжнародних науково-практичних конференціях: «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації» (м. Тернопіль, 19 травня

2023 р.); «Трансформація обліку та звітності в умовах соціально-економічних викликів» (м. Київ, 27 березня 2024 р.); «Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні» (м. Тернопіль, 26-27 вересня 2024 р.); «Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем» (м. Кропивницький, 3 грудня 2025 р.), а також науково-практичній конференції з міжнародною участю «Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи» (м. Хмельницький, 22 лютого 2024 р.), всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» (м. Полтава, 25 березня 2025 р.) та Міжнародному фінансовому форумі «Модерні фінанси: національна стійкість, безпека, інноваційне лідерство» (м. Тернопіль, 13-17 травня 2026 р.).

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація написана діловою українською мовою. Стиль подачі матеріалу дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій характеризується системністю, науковістю, логічністю, інформаційною насиченістю, ясністю, стислістю та забезпечує легкість і доступність сприйняття матеріалу.

Відповідність дисертації нормативно встановленим вимогам та можливість подання до захисту.

Враховуючи актуальність теми дисертації, обґрунтованість отриманих результатів, наукову новизну і практичне значення виконаних досліджень, повноту викладення матеріалів дисертації в наукових працях, що відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 21.03.2022р. № 341) кафедра обліку і оподаткування рекомендує подати дисертаційну роботу Кирика Василя Ігоровича на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я» на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» до захисту в разову спеціалізовану вчену раду.

У результаті розгляду дисертації Кирика Василя Ігоровича та повноти публікацій основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

1. Пропонувати вченій раді університету призначити такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова разової спеціалізованої ради:

доктор економічних наук, професор, Задорожний Зеновій-Михайло Васильович, завідувач кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету.

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор, Муравський Володимир Васильович, професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету.

кандидат економічних наук, доцент Омецінська Ірина Ярославівна, доцент кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету.

Опоненти:

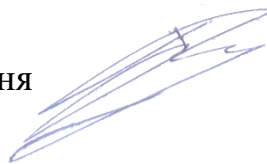
доктор економічних наук, професор, Струк Наталія Семенівна, професор кафедри обліку і аудиту Львівського національного університету імені Івана Франка.

кандидат економічних наук, доцент Кулинич Мирослава Богданівна, доцент кафедри обліку і оподаткування Волинського національного університету імені Лесі Українки.

2. Рекомендувати новоствореній разовій спеціалізованій вченій раді прийняти дисертаційну роботу Кирика Василя Ігоровича на тему «Облік і аналіз в системі управління закладами охорони здоров'я» до захисту.

Головуюча на засідання

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування

Ірина НАЗАРОВА